

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3392/2022. (X. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 1.Bf.383/2021/8. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Biczó László ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
- [2] Az indítványozó által kifogásolt, megtámadott határozat a következő.
- [3] A Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2021. október 20-án meghozott 1.Bf.383/2021/8. számú végzésével helyben hagyta a – terheltet hamis vád büntettének vádja alól felmentő – Szigetszentmiklósi Járásbíróság 2021. április 29-én kihirdetett 4.B.271/2020/24. számú ítéletét.
- [4] 1.1. Az indítványozó a feljelentése alapján indult nyomozás megszüntetését, majd a határozattal szemben bejelentett panasz elutasítását követően pótmagánvádlóként vádindítványt terjesztett elő a Szigetszentmiklósi Járásbíróságon, melyben hamis vád büntettének elkövetésével vádolta a korábbi házastársát, közös kiskorú gyermekük édesanyját. Vádindítványának lényege szerint a terhelt valótlan tartalmú, pedofília gyanúját felvető bejelentésére tekintettel indult az indítványozó ellen korábban kiskorú veszélyeztetése és szexuális visszaélés büntette miatt nyomozás, mely utóbb megszüntetésre került.
- [5] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás lényege szerint a terhelt egyetlen esetben sem adott elő olyan tényállítást, hogy az indítványozó bűncselekményt követett volna el, közvetlenül eljárást sem kezdeményezett ellene, valamint a gyámhivatalnál előadottak nem saját észlelésén alapultak, hanem azokról gyermeke elmondásából szerzett tudomást. Miután a bizonyítási eljárás alapján a hamis vád megállapításának valamennyi feltétele (másik személy ellen büntetőeljárás megindítására irányuló, kifejezett, közvetlen és objektíve valótlan tényállításban megnyilvánuló olyan kijelentés, amely kimeríti a Btk. valamely különös részi tényállását) hiányzott, a bíróság – mivel a cselekmény nem bűncselekmény, – felmentette a terheltet.
- [6] Az indítványozó jogi képviselője a vádlott bűnösségének megállapítása érdekében jelentett be fellebbezést. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás megalapozatlan, ugyanis a bíróság a megállapított tényekből további tényekre helytelenül következtetett, továbbá a tényállás részben felderítetlen is, így egy további tanú kihallgatására újból indítványt tett.
- [7] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú eljárás során nem történt eljárási szabálysértés, továbbá a bíróság tényállása megalapozott. A már az elsőfokú eljárás során is kihallgatni indítványozott tanútól nem várható olyan bizonyíték, ami további relevanciával bírna, így a bizonyítási indítványt az elsőfokú bíróság is már észszerűen utasította el. A BH2000.190. eseti döntés alapján kifejtette, hogy a hamis vád büntette abban az esetben valósul meg, ha az elkövető a hatóság előtt meghatározott személyre vonatkozóan tett tényállítása objektíve valótlan, és ezt a tény az elkövető tudata is átfogja, vagyis tudja azt, hogy a valóságnak meg nem felelő tényállításával ártatlan személyt bűncselekmény elkövetésével alaptalanul vádol. Abban az esetben, ha a megvádolt személy ellen bizonyítottság hiányában hoz a bíróság felmentő rendelkezést, a hamis vád tekintetében is felmentő ítéleti rendelkezés meghozatalának van helye. Az elsőfokú bírósággal egyezően megállapította továbbá, hogy a vádlott nem állította a hatóságok előtt, hogy az indítványozó bűncselekményt követett volna el, hanem csupán a gyermekétől hallottakat követően, elmondás alapján élt jelzéssel a gyámhivatal felé. A tanácsülésen elbírálásnak nem látta akadályát, mivel a Be. alapján a már felmentett terhelt helyzete nem vált kedvezőtlenebbé a döntést helyben hagyó végzés meghozatalával, a számára legkedvezőbb döntés született, így értelemszerűen az eljárási garanciák (védekezéshez, tárgyaláshoz való jog) nem csorbultak. Mindezek alapján a másodfokú bíróság helyben hagyta az elsőfokú bíróság határozatát.

- [8] 1.2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panaszt nyújtott be a Budapest Környéki Törvényszék 1.Bf.383/2021/8. számú végzése ellen.
- [9] Indítványában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére hivatkozva kérte a bírósági döntés megsemmisítését. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság nem teljesítette az indokolási kötelezettségét, mivel nem reagált az indítványozó jogi képviselőjének a fellebbezésben foglalt érveire, valamint megismételte az elsőfokú bíróság érveit. A nyilvános tárgyaláshoz való joga azáltal sérült, hogy kifejezetten tárgyaláson történő elbírálást indítványozott, mégis a másodfokú bíróság tanácsulésen döntött az ügyben. Álláspontja szerint a Be. alapján a másodfokú bíróság kizárólag abban az esetben járhatott volna el tanácsulésen, ha felmenti a terheltet, ugyanakkor jelen esetben nem mentette fel, hanem helybenhagyta az elsőfokú bíróság felmentő rendelkezését. Ezáltal sérült a tárgyaláshoz való joga, a fegyveregyenlőség és a közvetlenség elve is, hiszen a másodfokú bíróság úgy bírálta el a fellebbezést, hogy nem engedte, hogy az indítványozó személyesen kifejtthesse az érveit, csupán az írásbeli jogorvoslati kérelem alapján döntött. Ezen felül az indítványozót a bizonyítástól is megfosztották, mivel – a bizonyítási indítványa elutasításával – nem tudta tárgyaláson bemutatni a bizonyítékait.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően tanácsban eljárva először azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [11] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára hivatkozva terjesztett elő alkotmányjogi panaszt.
- [12] Az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján hatvan napon belül lehet benyújtani, az indítványozó az alkotmányjogi panaszát a törvényi határidőn belül terjesztette elő. Jogi képviselő útján jár el, a jogi képviselő a meghatalmazását csatolta.
- [13] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt határozott kérelem feltételeinek megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntést, indokolja azok Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítését.
- [14] 2.2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 52. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. § és 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [15] Az indítványozó az alapügyben hozott – az elsőfokú bíróságnak a terheltet felmentő ítéletét helybenhagyó – másodfokú végzést támadta, mely döntés az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz tárgya lehet.
- [16] Az indítványozó az alkotmányjogi panasz előterjesztését megelőzően a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. Az egyedi ügyben érintettség megállapítható, mivel az indítványozó az alkotmányjogi panasszal támadott ügyekben pótmagánvádló volt.
- [17] 2.3. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [18] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére hivatkozott azzal összefüggésben, hogy ügyében a másodfokú bíróság a törvényi rendelkezések ellenére tanácsulésen, a bizonyítási indítványának figyelmen kívül hagyásával, a személyes közreműködés lehetőségének biztosítása nélkül döntött a fellebbezéséről. A másodfokú bíróság döntése ezáltal sértette a nyilvános tárgyaláshoz való jogát, a fegyveregyenlőség, a közvetlenség elvét és megfosztotta a bizonyítás lehetőségétől.
- [19] Amint az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben megállapította „az Alkotmánybíróság – egyébiránt mint az Emberi Jogok Európai Bírósága – bűnösség megállapítására nem rendeltetett. Ilyen az Alaptörvényből, sem pedig annak alapjogi rendelkezéseiből nem következik, arra vissza nem vezethető. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz célja, hogy olyan bírósági vagy hatósági döntésekkel szemben nyújtson jogvédelmet az indítványozók számára, akik az eljáró bíróságok vagy hatóságok eljárása és/vagy döntése értelmében szenvedtek alapjogsérelmet. Az Alaptörvény nem biztosít jogot a sértettnek a büntetőeljárás lefolytatására vagy a terhelt büntetőjogi szankcionálására” {3316/2022. (VI. 30.) AB végzés, Indokolás [15]–[16]}.
- [20] Az állami büntető igény érvényesítése és az elkövető megbüntetése nem a sértettet, hanem az államot illeti. A büntető igény érvényesítése állami feladat, így sem a sértettnek, sem más harmadik személynek nincs alkotmányos alapjoga a büntető igény érvényesítésének kikényszerítésére és az elkövető megbüntetésére {3014/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}.

- [21] Az indítványozó valójában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmének állításával megismételte az elsőfokú eljárással és döntéssel szemben felhozott, az elsőfokú bíróság bizonyítékértékelő tevékenységével kapcsolatos – és a másodfokú bíróság által már megválaszolt – kifogásait. Amint az Alkotmánybíróság korábban is kifejtette, „[a] jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.
- [22] Az indítványozó alkotmányjogi panasa az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme címén valójában és kizárólag az indítványozó számára kedvezőtlen bírói döntés tartalmi, törvényességi szempontú kritikája. Az indítványozónak a bírói döntés ellenében felhozott kifogásai törvényességi, szakjogi tárgyúak, a bírói mérlegelés támadását célozzák.
- [23] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány egyik elemében sem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, következőképpen nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [24] 3. Ekként az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2022. szeptember 27.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/577/2022.

